

TENTOONSTELLING ART SHE CRAFTED VANAF 16 JANUARI IN WERELDMUSEUM ROTTERDAM: HERWAARDING VAN VROUWELIJKE MAKERS EN SLEUTELFIGUREN IN DE KUNST EN CULTUUR WERELDWIJD

Vanaf 16 januari presenteert Wereldmuseum Rotterdam *Art She Crafted*: een tentoonstelling die laat zien hoe vrouwen – wereldwijd en door de eeuwen heen – kunst en cultuur vormgaven en gaven. Gastconservator Rajae El Mouhandiz selecteerde tientallen verhalen die zichtbaar maken hoe vrouwen, ondanks structurele uitsluiting en klassenverschillen, een onmisbare rol speelden als makers, opdrachtgevers, verzamelaars, vernieuwers en wegbereiders. Via internationale kunst, mode, fotografie en design komen deze verhalen tot leven en tonen ze dat de tafel van de kunstgeschiedenis veel langer is dan vaak wordt gedacht.

“Art She Crafted laat zien dat vrouwen niet alleen onderwerpen waren in kunst – ze waren de architecten ervan. Deze tentoonstelling brengt hun verhalen samen en viert een wereldwijde erfenis die veel ouder, groter en rijker is dan we vaak denken.”

– Rajae El Mouhandiz, gastconservator

EEN LANGERE TAFEL DAN GEDACHT

De tentoonstelling laat in een multidisciplinaire en intergenerationele presentatie zien dat kunstgeschiedenis geen neutrale opeenvolging van stijlen is, maar vooral gevormd is door wie toegang had tot middelen, ruimte en erkenning. Zo gebruikte de Egyptische farao Hatshepsut (1505–1458 v. Chr) haar macht om grootschalige bouwprojecten en religieuze kunst te stimuleren. En wakkerde Keizerin Wu Zetian (624–705) in de Tang-dynastie een culturele renaissance aan door ateliers, kalligrafen en ambachtslieden te ondersteunen. Hun verhalen vertellen hoe vrouwen met politieke en spirituele macht kunst en kennisproductie structureel beïnvloedden – vaak als fundament onder collecties en culturele vormen die later museaal werden.

De verhalen in *Art She Crafted* tonen dat vrouwelijke creativiteit altijd een constante kracht is geweest. Zo wordt een wereldwijde moderniteit in beeld gebracht met onder andere Baya Mahieddine (1931–1998), die op zestienjarige leeftijd in Parijs doorbrak met een volkomen eigen visuele stijl die inspiratie bood aan kunstenaars als Picasso en Matisse. En met Hanae Mori (1926–2022), de eerste Aziatische ontwerper die in 1977 werd toegelaten tot de *chambre syndicale de la Haute Couture* in Parijs. Mori opende zo de internationale modewereld voor niet-westerse ontwerpers. In haar ontwerpen verweefde ze Japanse textieltradities met westerse couturetechnieken, wat leidde tot een verfijnde culturele kruisbestuiving waarin beide tradities gelijkwaardig samenkwamen. Zij laten zien dat de motor van vernieuwing nooit uitsluitend Europees of mannelijk was.

Ook worden kunstenaars belicht die kunst inzetten als kracht voor verandering. Shirin Neshat (1957–) toont in haar foto's en video's hoe macht en religie worden gebruikt om vrouwenlichamen te reguleren. Het grafische werk van Laila Shawa (1940–2022) maakt de werkelijkheid van conflict en ideologie in Palestina zichtbaar. Hun krachtige beeldtaal benadrukt dat kunst in de 20e en 21e eeuw niet alleen kritiek levert, maar ook alternatieve toekomsten verbeeldt en gemeenschappen versterkt.

EEN HEDENDAAGSE RENAISSANCE ALS AANLEIDING

Voor gastconservator Rajae El Mouhandiz ontstond *Art She Crafted* vanuit het besef dat we ons midden in een hedendaagse renaissance bevinden: een nieuwe bloeiperiode waarin een jonge generatie vrouwelijke makers traditie en vernieuwing samenbrengt en waarin radicale, toekomstgerichte stemmen wereldwijd klinken. Dit is geen terugkeer naar het verleden, maar een vooruitblik: interdisciplinair, intersectioneel en diepgeworteld in zowel persoonlijke als culturele emancipatie.

Binnen deze nieuwe beweging werken verschillende kunstenaars op hun eigen manier aan nieuwe verhalen. April Bey maakt kleurrijke installaties van textiel waarin Afro-futuristische en feministische werelden samenkomen. Sophia Kacimi gebruikt in *Zoubida* handgeweven brokaat en Tarz Fassi-borduurwerk om nieuwe vormen te maken, waarmee ze het vakmanschap uit Fez herwaardeert. Joana Choumali borduurt op foto's en creëert meditatieve, gelaagde landschappen die gaan over introspectie en herstellen. Ook ontwerpers als Rei Kawakubo – die in de jaren tachtig grenzen radicaal brak met conventies rond het lichaam en kleding en mode als kunstvorm op de kaart zette – zijn binnen deze renaissance belangrijk. Malak Mattar, die recent het veelbesproken *Together for Palestine-concert* in Wembley organiseerde, begon met schilderen in Gaza en werkte later in Istanbul en Londen. Zij zet haar persoonlijke ervaringen om in krachtige kleuren en vormen en laat zien dat vrouwelijke stemmen, van de oudheid tot vandaag, niet uit te wissen zijn.

Deze hedendaagse makers vormen voor Rajae El Mouhandiz een levend bewijs dat de erfenis van vrouwen in kunst en cultuur niet alleen rijke historische wortels heeft, maar ook een urgente, bruisende toekomst. Hun werk fungeert als inspiratiebron én aanleiding om de tentoonstelling te maken: om zichtbaar te maken dat vrouwelijke creativiteit niet alleen terug te vinden is in archieven, maar zich vandaag opnieuw en onmiskenbaar ontvouwt.

UNIEKE WERELDWIJDE BENADERING

De tentoonstelling brengt tijdperken, continenten en disciplines samen in één vertelling. Ze herwaardeert zowel institutioneel erkende als dagelijkse vormen van makerschap en maakt de sociale ongelijkheid zichtbaar: sommige vrouwen kregen door netwerken of familie toegang tot academische en artistieke ruimtes, terwijl anderen juist onzichtbaar bleven. Zo verwierf Rachel Ruysch (1664–1750) dankzij haar wetenschappelijke familiekring internationale roem als kunstschilder. En kon Maria Sibylla Merian (1647–1717) door uitzonderlijke toegang tot koloniale expedities baanbrekend natuurhistorisch werk maken. Ook Murasaki Shikibu (ca. 973–1014/1025) kon door haar positie aan het Japanse Heian-hof toetreden tot literaire en artistieke kringen. Zij was auteur van de eerste roman in de wereldliteratuur. In de tentoonstelling is een hangrolschildering te zien waarop Shikibu is afgebeeld. Dat individuele beeld staat in contrast met de collectieve kunstvormen in de tentoonstelling, zoals Palestijns tatreez-borduurwerk en Shipibo-keramiek uit Peru. Met deze kunst en zonder individuele erkenning bewaarden generaties vrouwen kennis, rituelen en identiteit.

Van textiel, borduurwerk en keramiek tot avant-gardistische mode, kunst en hedendaagse fotografie: *Art She Crafted* toont hoe vrouwelijke makers en sleutelfiguren – van koningin tot activist en van autodidact tot verzamelaar – structureel hebben bijgedragen aan artistieke bloeiperiodes. Door deze intersectionele lens – wie kon creëren, voor wie, en onder welke omstandigheden – ontstaat een gelaagd tegenverhaal. Bezoekers verlaten *Art She Crafted* met een blik op kunst- en cultuurgeschiedenis die rijker is aan perspectieven.

Art She Crafted is te bezoeken in Wereldmuseum Rotterdam van 16 januari t/m 27 september 2026.

ART SHE CRAFTED

The Power of Women in Arts and Culture

Van 16-01-2026 tot en met 27-09-2026

OVER RAJAE EL MOUHANDIZ

Rajae El Mouhandiz is een interdisciplinair kunstenaar, maker en curator die opereert op het snijvlak van kunst, erfgoed en sociale verandering. Als oprichter van Ellae Foundation ontwikkelt zij projecten en producties, waarin nieuwe narratieven én markten centraal staan, en ruimte wordt gecreëerd voor onderbelichte stemmen binnen de kunst- en

cultuurcanon. Met een achtergrond in klassieke muziek, jazz, soul en hedendaagse vertelvormen beweegt El Mouhandiz zich moeiteloos tussen disciplines en werelddelen. In haar werk stelt zij telkens opnieuw de vraag: *wie wordt gezien als cultureel waardevol, en wie bepaalt dat?* Haar benadering is intersectioneel, politiek bewust en gericht op verbinding tussen generaties, gemeenschappen, kunstdisciplines en werelden. *Art She Crafted* is het resultaat van ruim acht jaar onderzoek, veldwerk en internationale samenwerking. Als gastconservator brengt El Mouhandiz historische diepgang en actuele urgentie samen, met een scherpe blik op representatie, klassenverschillen, macht en creatieve agency. Haar museaal werk werd eerder gepresenteerd in onder andere Kvindemuseet Århus (*MUSLIMA*), Stedelijk Museum Schiedam (*Modest Fashion: een Internationaal Fenomeen in Kunst en Mode*), de Architectuurbiënnale van Venetië in de San Giorgio Maggiore (*The Majlis: A Meeting Place*), en recent M7, Doha / Qatar Museums (*Amazigh Hair Couture*), en op diverse landelijke en internationale podia als podiumkunstenaar. Met *Art She Crafted* nodigt El Mouhandiz bezoekers uit verder te kijken dan de bekende hoofdstukken van de kunstgeschiedenis en bij te dragen aan een rijkere, inclusievere canon waarin vrouwen wereldwijd zichtbaar worden als makers van betekenis én als sleutelspelers in de creatieve economie.

KUNSTENAARS

Fong Leng

Amrita Sher-Gil

Jeanne Lanvin

Amina Agueznay

Shirin Neshat

Malak Mattar

Rei Kawakubo,

Saida Bennoude Azzabi

Esma Yigitoglu

Laila Shawa

Naqsh Collective

Safia Farhat

Singh Twins

Sophia Kacimi

April Bey

Baya Mahieddine

Dora Maar

Simone Rocha

Hanae Mori

Yasmin Mansour

En vele andere bekende en onbekende makers uit o.a. Tonga, Mexico en het Amazonegebied